

ТЮЗЮНЛЕЙ ЭФИР

Республикабызда жашагъанланы тынгысызландыргъан сорууларына - ачыкъ эмда тынгылы жууапла

Айынуу жолунда

Быйыл Къабарты-Малкъарга артыкъ тынж жыл болмагъанды. Алай дагы биз республика кыралны башка регионлары бла бирге алгъа атламыз этгенлей барды. Россей Федерацияны Президентини Владимир Путинни буйругу бла Тырнауазда вольтрам-молибден магыаданы чыгарыу эмда жарадырыу бла байламлы проект кабыл этилгенди. Ол а магыанала жумушну тамамларга - таубайкъландырыуу комбинацияны жандандыргъан юконе салыргъа себеплик этерикди.

Кеп болмай Россейни бла Къытайны Президентстволарыны келечилери Санкт-Петербургда тобешгенлеринде, Къабарты-Малкъарда промышленный кластерни куурау жаны бла келишимге келти салынган эди. Специалтиствен окомларына кере, ол бек улуу проект саналды. Аны хайыры бла республиканы экономикасы бир неча миллиард доллар багъасы инвестицияла этилликди, мингле бла жангы ишни жерле куураулыкдыла.

Атгарный бѐлемге билеклик этиу да баш борланды бирди. Эл млюк продукцияны битеу тюрлюлерди да кепден-кѐп чыгарыла бардыла. Ноябрь айны башында республикада 900 миң тоннадан аслам мизреу жууылгъанды; жылы ахырына уа кѐп кѐрмѐм бир миллион тоннадан атырдыла.

Социал сферада да болум игилене барды. Быйыл Бахсан эм Май районлада жангы сабит садла, Урван районда уа маданит ара бла сабит спорт школ ачылгъандыла. Нальчикде медицина колледж жангы корпус къоллу болгъанды эмда "Кристал" спорткомплекса ачылгъанды. Огъарга Жемталада 320 сабитге жангы орта школ ишленгенди, къауум элдеде уа фельдшер-акушер пунктла хайырланлырга берилгендила.

Юксобоздеги жылы ахырында Нальчикде саулай Шимал Кавказда окуна эм улугъа саналгъан Перинатал ара ачылдыкды. Республиканы ара шахары уа андан ары айбатлана барды: Къабарты оранны бир кесеги жангырылып, жанг жоручука, солурча тийреге айландырылгъанды.

Тауосула тургъан жылда республикада жамат-политика куурау ара эм спорт жангы бек ахшы иш болгъанды. Апрельде Юрий Коков Россей Федерацияны муфтийи, шейх Равиль Гайнутдин бла тобешген эди. Къабарты-Малкъарга Москваны эм Битеу Русьну Патриархы Кирилл да келгенди. Ол Нальчикде Мария Магдалена аты кичиланы ачылууна кыташыланды.

Рио-де-Жанейрода Олимпиадада бизни жерлешерибиз Беслан Мудранов бла Ануар Гусев жетишилми болгъандыла. Тюрлю-тюрлю жыллада уа Оюнада республиканы атын иш бла айтдыргъан спортчула атап Нальчикде Олимпиадада аялар куураулгъанды.

Жамат уа къоркъусулукъу жалчытуу, террорчулукъга къажалукъ, адамланы закон бла белгиленген сейирлерни кууруула жангы бла да аслам иш этилгенди. Март айда республикада РФ-ни Къоркъусулукъ советини кеңешчи бардырылгъанды. Кырал Думга эмда жер-жерли самоуправленианы органларына айырыла да тап халда этгенди.

Социал жумушла тамамланадыла, экономикада ёсум барды

Республиканы быйыл ал ай аны ичинде социал-экономика айынууу юсонден айтханда, би-

Алгъадан жазылп алынган эмда тюзюнлей трансляцияны кезуондо битеу да минден артыкъ соруу берилгенди. КъМР-ни Башчысы аланы барсына да жууапла бергенди. Адамла кѐтюрген проблемаларга, аланы тилеклерине бла тарыгууларына тынгылы кыраллыкын, аланы хар бирине кѐре билдириуу жиберилликлерин да айтханды. Бюгон газет окуучуларыны баш магыанала сорууларга республиканы оюнуучу къаллой жууапла бергени бла шагырей этебиз.

ричиден, промышленный бѐлюмюно белгилеге тийшилди. Бу кезиуде анда 30 миллиард сом багъасы товар чыгарылгъанды, жылы ахырына дери уа ол емлеу 40 миллиарддан аслам болукъду. Куурулуша алты проценте ёсом болгъанды, хайырлангъарга берилген жуура шуртланы емлеу уа 10,5 процентге кѐбейгенди.

Финансла жаны бла да республиканы болуму аман тойюлдо. Социал-экономика жаны бла баш борчланы тюрлендирмезге къолда кѐлгенди. Бюджеттеги тобеш аханы емлеу, орта эсеп бла алып тергенде, 4,6 процентге кѐбейгенди, налогланы жуууу а - он процентге.

Алай дагында проблемала бардыла. Кѐп жылланы ичинде республикага файдаланы аслам кесеги чыгарыу чыгарыу проценте доводдан тошоп тургъаны эсгериге тийшилди. Сѐз ючюн, быйыл да республиканы бюджетинде жыйылгъан аханы 46 проценти аллай продукцияны сатыудан келген акцизледе.

Не жашыргъы барды, мында криминал да асламбарды. Андан башка чурумла да тобегенлей тургъандыла. Арт кезиуде уа саулай кыралда бу сферада болуму тап халга келтириу къолгъа алынганды. Республика да бу ишден бир жангыда кытмалгъанды. Ачыкъ айтханда, быйыл бюджетте биллай предпритияларны кѐп къалмай барды да кесперини ишлерин тохтадыла.

Къалай-алай болса да, экономика жалаанда бир бѐлемге таяннганы иги тойюлдо. Ол себепден битеу социал - экономика борчланы тийшилсина толтуруу умудта аны структурасы хар жангы бла да тынгылы болурча мадар этерге коржешиб. Ма аны ючюн инвестицияланы, бегирекеда промышленность производствоу бла байламлы болгъанды, кѐбейтиуге аслам эс бурулуп башлангъанды.

Къытайлы инвесторланы сакълайбыз

Алгъаракълада Къабарты-Малкъар Къытайдан инвесторла бла келишим этгенди. Ол жаланда бизге угъай, Россейни битеу юг регионна окуна магыаналды. Аны юсю бла ол кырал мында промышленность кластерни куурагъа он миллиард чаклы долларны инвестицияла халда къошарыкды.

Проект быйылдан башлап 2023 жылга дери бардырылукъды, кеси да 2010 жылда куураулап баргъанды. "Этана" завод бла байламлыды. Жаркумга, тюрлю-тюрлю чурумланы хатасындан аны куурулуш талай жылы тохтап тургъанды. Алай энди аны андан ары бардырырга он чыкъгъанды. Аны жангыдан башларга быйтыр республика къошакъ халда баргъанды. Къыралны бюджетинде 1,3 миллиард сом жиберилгенди. Аны хайырланды ол тийреде тийшил инфраструктура куураулгъанды, проект кеси да шѐндо инвесторланы чакырырга онг болурча

аллай чекге жетдирилгенди. Аны хайыры бла КъМР-ни бюджетине жыл сайын бир неча миллиард сом тошоп турукъду, жангы ишчи жерлени саны уа мингле бла тергилликди. Завод, алындан да белгиленгенча, таза полимерлени чыгарыу бла эмда таза суу сатуу бла коржеширки. Аны продукциясы качествоу болурча анда шѐндого оборудование эмда жангы амаалла да хайырланлыкдыла.

Проект кудуретте, адамланы саулыкларына бир тюрлю хата салымача куураулгъанды. Андагы технология, айтлыгъанча, аны дайым жалчытып турурга онг берликдиле. Дагында бу производствога жамат уа организацияла, специалистте, адамла кеспери да кѐз-къулакъ болуп турурга болукъдула.

Къыйматлы производствону жангыртуу онглары

Бу предпритияны жангыртууу юсонден кѐп жерге айттылып тургъанды. Алгъаракълада къыралны Президентини да аны бла байламлы проектни тынгылы сюезрге буюргъанды. Эсеюсю, мында этер иш бек кѐрпдо: производствоу жангыдан куурауға 14 миллиарддан аслам сом керекди, анга жалаанда бийик квалификациялы специалистте минг адам этизилрикди, къошакъ производствода да ачылыкдыла, ол а энгта да жангы ишчи жерле куурауға онг берликди.

Беглиписина, проектни инвестору "Ростех" кырал корпорация болукъду. Бу иште РФ-ни промышленность, табыйгат байлыкыла, экономиканы айтны министрстволары, дагында талай башка ведомство да кыташыр умтулуула. Бирча юч салып бу магыанала проектни тамамларга къолбуздан келиджи деп ышанама. Нек дегенде вольтрам бла молибден куурулуу, металургия машиналары иштеу сфераллада бек ишленген затларга саналдыла. Жангыдан куураулган комбинат а Тырнауазда шахарны, битеу районну да ондурлукъду.

"Гидрометаллург" Прохладныйге кѐчеди

Прохладныйге Нальчикдеги эски заводну кѐчюрюну юсонден бармайды сѐз. Анда толусунай жангы производствоу куураулыкды. Ол экологияны жаны бла къоркъусуз болукъду, кесинде да шѐндого технология хайырланлыкдыла.

Бу проектни юсю бла этилген келишимини инвестор тийшилсина толтуруады, анда белгиленген жумушла графикге кѐре тамамлана бардыла. Быйылкы ахырында жангы заводну проект хазыр этилликди, районда уа анга деп брлонгенди. Аны куурулуш келир жыл башлангъанды, хайырлангырга уа ол 2018 жылда берилликди деп ышануу барды.

Бийик технология медицинага жуууклашуу

Бизни республикада бек хунерли, ишлерине жууаплы кѐз бла къараган врачларыбыз кѐлдюла.

Аланы саны быйыл 2,4 кереге кѐбейгенди. Ол а медицина болушукъну игилендируге аслам эс бурулгъанына бѐлемюно айтчытуу программалары къыйматлы болгъанларына да шагат этеди.

Аны бла бирге, саулай кыралда, бизде да бу сферада проблемала аз тойюлдоле. Бек алгъа ала тийшил кадрланы жетишмелениери бла, врачланы хазырлау, жангыдан юкритиу осалыракъ болгъаны бла байламдыла. Ол жумушланы тамамлау бла дайым коржешерлей турабыз, бюгон этилген оюнула бла мадарла къыйматлылыкларын тамбла кѐгѐзюрлерине ышанабыз.

Нальчикде Республиканы больницаны, 2-чи шахар поликлиниканы, Кардиология араны бийик технологиия медицина болушукъ бериге онглары бардыла. Районлада да артка къалмазга коржешиле. Сѐз ючюн, кѐп болмай Нарткъаланы бла Лескен районну багъуу учреждениеларыны мурдорунда куураулган бириккен клиникада да аллай болушукъ берип тебирегенди.

Саулык саклау бѐлемюно транспорт бла жалчытуу да эсде турарды. Эки жыл мындан алгъа бир кезиуде 65 машина сатып алгъан эдик. Аны хайырланды терк медицина болушукъ берип службаны ишини игилендирге амал табылгъанды. Быйыл да тогуз жангы машина сатып алынганды. Бишны ахырына дери уа энгта да жыныс келикди. Ала бары да битеу керекли оборудование бла толусунай жалчытылындыла. Къауум юч алгъа уа шѐндо ишлене тургъан Перинатал арагы эки энчи машина алгъанды. Аланы къытанакъланы хар нелерине да къарарча тынгылы оборудованиелары барды.

Энгта да бир багъуу учуредение

Бу объект 2011 жылда ишленип тебирегенди. Анга аха "Юг Россей" кырал программаны юсю бла берилип башланган эди. Алай бир жылдан андан кетерге тобешни ючюн куурулуш тохтагъанды. Эки жыл мындан алгъа РФ-ни Саулык саклау министрствосуна башка программасына кыташырга онг табылгъанды, аны хайырланды проектни да жангыдан башларга къолбуздан келгенди.

Бара-баргъан заманда Араны куурууу технологиялары, амаллары бла тюрленгенди. Бюгонлюкге бу объектни багъасы 2,4 миллиард сом болгъанды. Ары жалаанда оборудованиядан 600 миллион сом багъасы 760 тюрлюсю сатып алгъанды. Мында да бир затны белгилеге тийшилди: подрядчиктеге бу оборудование быйыл чыгарылгъан болсун деп энчи айттылган эди. Нек дегенде ала терк-терк жангырыладыла. Ол себепден алчы учуредение куурайма деп, аны эски технологияла бла жалчытан тюз тойюлдо. Алай бла Ара быйылгы жылы ахырына толусунай хазыр болукъду.

Сауусз сабитлеге - энчи кыйгырылулукъ

Юг иште битеу республикада да энчи магыана бериледи. Сѐз ючюн, кѐп болмай Нальчикде къауулу сабитлеге жангы школ ачылгъан эди. Нарткъаллада куураула тургъан араны реконструкциясы уа 40-45 проценте хазырды. Ол башка объектни мурдорунда куураулгъаны ючюн бир-бир ишлени багъасы тюрлене бардыла. Алай дагында аланы андан ары бардырырга амал табылгъанды.

Ахыры 2-чи беттерди.

Гражданланы приѐмгъа алыу

Буйрукъла берилгендиле, аланы толтурууу болжаллары салынгандыла

Тюнене Юрий Коков Россей Федерацияны Президентини Къабарты-Малкъарда приѐм-ыйинде бир къауум адам бла тобешгенди, аланы тилеклерине бла тарыгууларына тынгыладалгъанды. Анга ол ючюн келгенле Бахсан, Чегем, Элбрус районладан эдиле. Аланы асламысында

жашау болумла, ююру Россей Федерацияны сабитге республикадан тышында багъуууу къаллай куурагъа болуугу тынгысыз этилгенди. Хар тилекге, тарыгуу-ыгъа кѐре тийшил власть органлагъа буйрукъла берилгенди, аланы толтурууу болжаллары да салын-

гандыла. Приѐмю кезиуде КъМР-де баш Федерал инспектор Владимир Канунников да болгъанды. Быйыл республиканы Башчысы Къабарты-Малкъарда жашагъан 215 адамга тобешил аланы жармуларына тынгыладалгъанды.

Аскерге ашыруу

Ата журтха къуулукъ этиу - ол намыслды этма махтаулуду

Тюнене Нальчикде республикалы аскер комиссариаты Нальчикде жашланы аскерге ашыруу пунктуна Юрий Коков Россей Федерацияны аскер-космос ючлерине куулукъ этерге алынырыкъла бла эмда аламыс жуууклары бла тобешгенди.

- Ата журтха куулукъ этиу - ол не заманда да иш болгъанды. Россейни Президентни, башха оюучула кыралны кууруулау оюну кючлендирди ючюн кѐп зат этебиз. Аскер жангы техника бла жалчытыланды, юч ала барды, аны битеу

дуняда да даражасы ёсеби, деп чортгенди КъМР-ни Башчысы, на сыйхат сѐз айт.

Ол жаш адамла республиканы сыйын тюрлюмерзликлерине ийнанганы билдиргенди. «Къабарты-Малкъардан аскерге баргъан жашла не заманда да ариу кылыклары, адепликлери, нызамлыклары, таматаларга намыс эте билгенлери бла айттылгъандыла. Сиз да алай болуугузга биз ийнанамыз», дегенди Быйыл республикадан

КъМР-ни Башчысыны бла Правительствоуу пресс-службасы.

СЕССИЯ

Артур Текушев – Чегем району администратциясыны таматасы

Чегем району Жер-жерли самоуправление советини жыйынууда чыгарылган оюнуу кѐре, Артур Текушев Чегем району администратциясыны башчысына салынганды.

1991 жылда Чегем пищевкомбинатни директоруу орукбасына салынганды. 1996-2004 жыллада – Чегем району администратциясыны башчысы орунбасары, 2004-2009 жыллада КъМР-ни Парламентини аппаратыны башчысы эди. 2015 жылда КъМР-ни Парламентини Социал политика, уруу эмда саулык саклау жаны бла комитетини председатели болгъанды. Быйыл 13 январьдан бери Чегем району администратциясыны башчысына куулукъу болжаллы халда толтуруула.

Элина КЯРОВА, Чегем району администратциясыны пресс-службасы.

Хар инсан кереклигин сезерча	Къадарын жыр бла къаты байлагъанды	Классика музыканы аламант ингри	Каратечилерибизни алгъа таукел атламыла	Бизни командалык - биринчи жерде
2 бетле	3 бет	3 бет	4 бет	4 бет

ТЮБЕШИУ

Каратечилерибизни алгъа таукел атламлары

КъМР-ни Спорт министрствосунда самбодан дуняны чемпионю Олег Бабоев эмда ашихара каратеден дуняны чемпионатыны алчылары эм призерлары, тренере бла да тюбешю болганды. Аланы жетишимдери бла бек алгъа ведомствону башчысы Асланбек Хуштов алгышлаганды. «Мен сизге таза жорекден испас этемсиз, тиз тийишисиз аришгенсиз. Мындан арысында да жетишимли болугуз, бу керюмдеде тохтап къалмагыз, усталыгыгызны андан ары ёсдюрогюз», - дегенди ол.

хорламлары бла ала Россейни жыйымдык командасына алчы болугъа бек болушкандыла.

Эсигизге салайыкъ, Румынияны Брашов шахарында каратени ашихара топосокондун дуняны чемпионы болганды эди. Анга Россейни жыйымдык командасыны санында Къабарты-Малкъардан тренере Мурат Сабачиевни бла Шахмуразаны Шахмуразын кюлунда жарау этген спортчула кытышкандыла. Чемпионаты биринчи кюнюнде «ката» категорияда энци эм битеукоманда эчюмлай эди кюмюш майдалланы Мурат Сабачиевни кытышканды. Экинчи кюн эришуле «кумитэ» торлюде болгандыла. Бизни битеу спортчуларыбыз сермешлерин жетишимли бардыргандыла, усталыклары, сынамларын, хорламгыз итинуюклерин да кергозгендиле. Алай бла биринчи жерни Алан Маков алганды, ол ашы техникасы ючюн энци да белгиленгенди.

Аслан бла Руслан Шогенова, Мурат Шинахов а кюмюш майдалла кюлю болгандыла. Руслан а эми иги спортчува да саналганды. Хумаланы Темеурдан кюмюш жерге чыкканды. Ветеранлары араларында эришген Казим Майрамук да кюмюш болганды. Шахмуразы Шахмураза да дагыда судьяны борчун толтурганды, аны биллими, сынамны да энци багъа бичилгенди.

Атенича, каратечилерибиз кыайсы эришуден да аслам майдал жыймай кытаймадыла, бу жол да алай болганды. «Ала сермешлерин ариу бардырадыла эмда бизни спортчуларыбыз эм кюмюш болгандыла даым топосокондоргеуле турдыла. Быйла энци ашы кескери, тренерлерини да кыйынылары уллуду, Ала сауукларына чып тошгенине, ача бла байламы эм башха чурмулга къарамай, жаруларын тохтаусуз бардырадыла,

эришулеге дайым кытышкандыла. Биз барыбыз да энци бла ётемеленебиз», - дегенди ол.

Мурат Сабачиев а, эки жыл кундан алгъа кезуле чемпионатдан сора тюбешюле алагъа жетген даражаларындан энциге тошмезге кереклиси айтылганы эсгере, ала анга кертичли кыалгандарын чөгтенди. Абдананы араларында битеу финалгызга бизни спортчуларыбыз чыккандыла, Россейни жыйымдык командасына алай бир майдал келтиргенибиз бизи бек къуандырганды, дегенди.

Андан сора министр каратечиле алагъа спортну устасы деген аты алгандарына шагъатлык этген уростодоргеуляны бергенде эмда сауук, ашаны хорламла текегенди. Тюбешю, хар замандан, бирге суратха тошюу бла бошлаганды.

ХАБИБУЛЛАХАНЫ Зулфия,
Сурат авторнуду.

ТУРНИР

Бизни командабыз - биринчи жерде

Къабарты-Малкъар къырал университетни физкультура-спорт комплексинде торлюе торлюе кырал даражалы эришуле төрели халда бардырадыла. Быйыл да, Ин ише орманда кырулкъ эткенди кюноне жораланы, анда 2002-2004 жыллада турган жашланы араларында дюзодан битеуроссей турнир кырулганды.

Анга Чеченден, Дагъыстандан, Север Осетияны Цхинвалы, Ингушстанда, Къабарты-Малкъардан, Къарачай-Черкесден, Ставрополь эм Краснодар крайдан 700-ден аслам спортчу кытышканды. Турнир кыруучу халда ачылуына уа Следствие комитетни жер-жерли управленисы башчысы Валерий Устов, КъМР-де иш ишле министрлиги башчысы Каншоби Захиханов, спорт министрлиги орунбасары Аналаны Аслан, республикада миллет гвардияны башчысы Махметхан Муса келгенди.

Спортчулары алгышлай, Валерий Устов «Динамо» спорт обьектствонунда белиюно башчысы, дюзодан Россейни сайлы тренери Загим Гадировну бийик усталыгы эмда физкультура бла спортну айнытыгъа салгын уллу кыйыны ючюн управленийи сайлы грамотасы бла сауулаганды. Жыйылганды дагыда университетни проректору Аюс Кумукон проректор Юрий Алышбеков атында алгышлаганды. КъМР-де спортну ветеранлары советини башчысы, СССР-ни спортну устасы Алийланы Сулейман а алагъа хорламлы, жетишимли болуларыны текегенди.

Андан сора эришуле да башлангандыла. Осетияны кере, биринчи жерни Къабарты-Малкъарны командасы алганды, экинчи жерге Чеченден кыонакыла чыккандыла, Къарачай-Черкес командасы уа кюмюш болганды, деп билдиргенди университетни пресс-службасындан.

КЪЛЫЧАЛАНЫ Зулфия,

ГРЕК-РИМ ТУТУШУ

Хорламгыз – танг къошумчулукъ

Грек-рим тугушуудан «АЛРС» континентле аралы кубокка Азербайжан, Беларусия, Грузия, Ирандан, Узбекистандан бла Россейни жыйымдык команда кытышкандыла. Эришуле Москвада бардырылгандыла эм Россейли жекеплени хорламлары бла бошлагандыла. Ала тугушхан командаланы

келечилерин барысын да озгандыла, финалда уа белуросулар 5:1 эсеп бла кытышкандыла. Хорламда Элбурс району сабий-жаш тейо спорт шкулундан спортну устасы Локжияны Жамболаны да барды кыйыны. 49,5 килограмм аурулукъда эрише, Ирандан Азиялы жаш тейо оюнланы чемпион 25

такыйкыканы ичинде хорлап, командасына 8 балл келтиргенди. Аны РФ-ни сайлы тренери Локжияны Юрий юйретеди. Румынияда бу кюнде грек-рим тугушуудан Европаны кубогу бардырылукъды, анга Жамболан да кытышканды.

Анатоллий ТЕМИРОВ.

Жангычылыкъ

Аппарат от тюшоюно олсагъат баямлайды, тийишли службагъа билдиреди

Чегем району онсегиз шкулунда от тюшою жаны бла къоркъуусулукъу жалчытуучу «Стрелец» мониторинг» деген программа-аппарат комплексине ишле башлагандыла. МС-ни келечилери жарашдырган зат мекямгыз от тюшою, аны олсагъат окуна сезип, мчымай от ёчюлючю

службага билдирликди. Система адам кытышмай автоматика халда ишлейди. Аны хайыры бла энци тийишли служба кысык заманы ичинде болушукъ бералыкыдыла. Андан сора да, ол от кыайын жерде жангычын тинтирге да болушукъду. Комплекске бир торлюе бузукълукъ болса, ол

кеси аны юсюнден дежурныйни пултуна билдирликди. Районну администрациясында белгилегендерине кере, система къоркъуусулукъ жаны бла окуу учурджидиланы тынгылы жаштырыккъды. Келир заманда былай аппаратланы районда социал магъаналары болгын башха

учурджидиланы да орнатыр мурат барды. Муниципалитетде билим бери учурджидиланы от тошгенден бла терорчулукъдан сагъула жумушгызга арт эки жашлы ичинде 0,5 миллион сом къоратылганды.

Бизни корп.

Жаркы

САРБАШЛАНЫ Магомедни жашы Бахаудин

Ахшы адам, билимли да, кыйгъырылу да онуюч Сарбашланы Магомедни жашы Бахаудин жашууну бежылыгында аурумай аушшанды. Ол юйорюне сакъ болгын, шулукълуну багъалай, жууукълуну жюрюте билген адепиде да, адепиде да адам эди.

Сарбаш улу 1952 жылда 12 иида Къазах ССР-ни Сыр-Дарыя областыны Киров районуну Винсовош элинде турганды. 1974 жылда КъМКУ-ну бошап, инженер-механик усталыкты алгын эди. Урунуу жолун ма ол жыл «Ак-Суу» совхозда башлаганды. Мында ол 1981 жылда дери механик, ремонт мастерскойланы таматасы, ызы бла уа баш инженер болуп урунганды. Ма ол кезиде кеси биллими специалистча, фахмулу къурауучу, коллективни бирдикке билген онуюча кергозгенди.

Турим жаны бла уа Бахаудин 1988 жылда иштин башлаганды. Ол «Турист» автобазаны таматасыны къулуугун бет жарыкты толтурганды, ызы бла директорну орунбасары болганды. Аны къурауучу херлигин фирманы башчылары эсеплей кыйагъандыла. Ол «Турист» директоруна салынады, юч жылдан «Каббал-

турист» ОАО-ну Нальчикде жолючулукъла эмда аккурсияла жаны бла бюросуна башчылыкъ этип башлайды. 2001 жылда уа аны «Чирик кёл» пансионаты таматасына саладыла. Бу солгу базаны жангыртууга, инфраструктурасын игилендируге, тириесин талпадыруга, спорт майданды къураууга, жолла ишлеуге ол уллу кыйын салганды, ырыскы-техника онларын игилендируге, аны хайырландырганына саладыла. Аны хайырландырганына саладыла. Аны хайырландырганына саладыла. Аны хайырландырганына саладыла.

алгынын даражасын кытайрыгъа да къолдан келгенди.

Сарбашланы Бахаудин Черек району жамауат ушаууда да тире кытышканды. Жеруденианы, кеси энци ырыскысындан да ол кёлге кошо этгенди, къаруусулукъа болушканды, спорт бла жорешген сабиле, жаш адамлагъа, организацилагъа да ача белгенди.

Аны адамлыгы, билимдиги, ишинде жигерлиги ючюн да жамауат, онуюча да бек багъалагандыла. Ол Россейни бла Къабарты-Малкъарны Турим эмда экскурсияла жаны бла советини, жер-жерли самоуправленяны органдарыны сайлы грамоталары бла бир неча кере саууаланганды. 2013 жылда 5 июлда уа КъМР-ни Башчысыны Юлыга ала анга «Къабарты-Малкъар Республиканы халкыны жумушларын жалчытуучу сфераны сайлы къулукъусу» деген ат аталганды.

Сарбашланы Магомедни жашы Бахаудин бизи эсибиде аламагъа адамча, хунерли онуюча кытышканды.

Чере муниципал району Жер-жерли самоуправление совети эмда жер-жерли администрациясы.

Табийгъат жашырыла

Деменгили сарыукле Кавказ таулададамы тургандыла?

Дуни жаратылганын нечи торлю жануар жашай келгенди жер башында. Кёбюсю биологкесте жетмегенди. Аурууладан, башха табийгъат кыйынлыкълардан къутулгенди ала. Темир сауут чыккындан сора адам уллу кеси къырып таусханла да бардыла.

Аладан бек тауруллары сарыукле болурла (динозаврла). Алай уллу, мазгыл, чыдамлы затла бирден жокъ болуп кеттерине сейр этерчанды. Алимле айтанга кере, ала 60 миллион жыл мындан алда къуругандыла. Аны бла байламы торлюе торлюе оюмла жоройшюле. Жер башын сурукълукъ басыл неча ауруу кирди жокъ болгандыла кызды деп да айтылды. Кыялы эсе да ала кырылып таусулганды.

Миллион жылла мындан алда къуруган эселе, жашагандарына а кыздан билгенди, деген соруу кыдыла. Кеп жерде болушукълар турган оюмла табылганды. Аланы жыйыл, тизип, суратларын ишленгенди. Ахырында отуз метрден узун болгандары да ачыкъланганды. Белгилесича, динозаврлары да кеп торлюлеги болганды. Билери кырдык аштыгандыла, бирсилери уа жертичкыла. Быланы оюмкери Европада, Азияда, Америкада табылгандыла.

Кеп болмай бизге таш кибик къатып турган тобукъ оюк келтирелди. Аны уллулугуна къарсан, биологкесте жер башында аштыгандыла. Энци жаны уа андан бирине да келишмейди. Алай эсе, кыалыбадан оюк сарыукени болуп деген оюмда тохташканды.

Нек дегенде суратланы араларында тогъай аны ичи уа төртте бейонден алай онбери барды. Анга ала миллетни белгиси деп да айтылды. Кюмюшкери табылгын Теирини (Тенгри) агач суратыны мангъайында да алмын керюрге болушукъ. Ким биледи, аладан къысы тоздо.

Ол суратладан дагыда бир къуаумуна эсе бурдукъ. Бир уллу тургунча ушайды. Энци жаны уа кеп бутаклы мойозно киймке. Шендо ала уа тирленде жорула. Аладан сора да, баштебен турган, чукуллары ёрге бурлуган мурдоу кеп мойозлопук, къа-

быргылары бирге къошулган тейлери ючюмюшюлюккеле болгын кеп кымбартыгы суратха кысы бурдукъ. Кысы айтканда – пирамида.

Алимлени оюмларына кере, къада суратла 7-8 ёмюрде ишленгендиле. Сора ол заманлада бу жануарыда былай жануарла жорюкелгенди. Пирамида уа кыздан чыккыганды? Бам, суратчы кермеген затын ишлемгенди.

Кавказ таула тегменде бек бийикдеди. Алай аланы башларын да да табыладыла бурун оюмда жашагын жануарларыны къатып, таш болуп тургын оюмкери. Артда жер теби, таула кыралдыла. Ким биледи, ол кезиде кысыкысымы кюйдю сарыукени.

Огъесе, андан да кечирек заманлада, кесинден да уллу жануарга жолугуп, андан къыяпмы неча кеп бутаклы мойозно киймкени къууп баргандымы тошоу кыялы ичине. Кыялы эсе да, сарыукени акхры анда болду. Сёзюсю, суратлагъа, оюекте да сейр этерчанды.

ОСМАЛЛАНЫ Хыйса.

Экология

Эски батареикаланы төгерекле атмагъыла ала хаталыдыла

Къабарты-Малкъарда «Эко-Гармония» жамауат организация «Батареика, садагъары» деген акцияны бардырып башлаганды. Аны чеклеринде электротварла сатыу бла жорешген токенде эски батареикаланы жыйган пунктла орнатыр мурат барды. Бу ише тюкелне кеслери да себеплик этерге болушукъдыла. Жыйылгын батареикаланы уа Нальчикде Чернышевский орамда 51-чи юйде «Алтир» фирманы объектине эртин берилге керекди дейди КъМР-ни Табийгъат байлыкълары эм экология министрствосунда.

Эски батареикаланы башха кир-кичик бла атып къюргъа жарамайды. Алада эмда энергияны алгын чыракъла кадимки, синце, руть, литий деген уллу затла болгынлары ючюн аладан экология бек уллу заран тошеди. Специализирени оюмларына кере, аладан бир гитчеси окуна 20 квадрат метр жерни халин буады.

Кеп къыраллада бу проблемга тынгылы эсе бурдулады. Былай затланы жангандан жарашдыруу алада жашагъа да уллу кереди. Аны хайырландырганына саладыла. Аны хайырландырганына саладыла. Аны хайырландырганына саладыла.

Бизни корп.

УЧРЕДИТЕЛЪЛЕ: КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИ БЛА ПРАВИТЕЛЬСТВОСУ

<p>Баш редактор АТАЛАНЫ Жамал</p> <p>РЕДАКЦИЈА: ТЕКУЛАНЫ Хауа (баш редактору орунбасары) ЖАНГОРАЗЛАНЫ Нахабат (баш редактору орунбасары) ТОКЪЛУЛАНЫ Борис (жууалы секретары) МОКЪАЛАНЫ Зуура (жууалы белиюно таматасы) ТИКАЛАНЫ Фатима (жамауат-политика жашуа белиюно таматасы)</p>	<p>ТЕЛЕФОНЛА: Редактору примойи: 42-63-01. Баш редактору орунбасары: 42-38-21, 40-04-82. Жууалы секретары: 42-66-85. Секретариат: 40-93-42, Корреспонд.: 42-63-52.</p> <p>РЕДАКЦИЈАНЫ БЕ.ПОМ.ТЕРИ: Жамауат-политика жашуа: 42-24-02, 42-67-68. Культура: 42-75-82, 42-66-76. Социальный-экономика: 42-66-73, 40-59-18. Жангылыкълар эм спорт: 40-39-93, 42-66-71. Окуучула бла байламкъыла жорютуу эм реклама: 42-37-94. Энци корреспондент: 42-68-28. Тизмачыла: 40-28-97, Бухгалтерия: 42-30-87. Операторла: 40-28-49, 42-39-65.</p>	<p>Редакция авторла бла кызгъат жорюкелмеин. Кюп замандагы рецензия этилмейди эм ала ортла кытайрымайдыла.</p> <p>Газетде басылгандыла материалла айтылган оюмла редакцияны оюму бла келишмез болушукълуду. Алада айтылгын хатлар зат ючюн.</p> <p>Россей Федерацияны Басманы юсюнде законуна тийишлиликте материалланы авторлары кесилди жуушылдыла.</p> <p>Редакция авторлардан 400 гетет тизгенден (машина бла жазылган 5-6 бет) келино алмайды.</p> <p>Газет Басманы эм асламы информации эркинликени къорулау жаны бла Къабарты-Малкъар регион инспекцияда 1994 жылда 14-июньда регистраци этилгенди.</p> <p>Регистрация номер — П—0066. Индекс — 51532</p>
---	--	--

<p>Газетни басмагъа КъМР-ни Басма эмда асламы коммунистияла жаны бла къырал комитетини компьютер службабасы хазыр этгенди.</p> <p>Газет «Тетраграф» ООО-ну типографиясыла басылганды. Нальчик шахар, Ленин аты проспекет, 33</p> <p>Газетни ислерине таулыру ючюн КъМР-ни почта сувказы федеральный Управленикке жуушылды. Телефонла: 76-01-28, 76-01-10</p> <p>Газетни Россиягъа сатыу ючюн КъМР-ни «Роспечать» акционер общество жуушылды. Телефон: 42-49-34</p>	<p>Номерге графике кере 19:00 сагъатла кыял салында, 20:00 сагъатла кыял салындагы</p> <p>ГАЗЕТНИ НОМЕРИНИ ЧЫГЪАРЪАНЫ: Кульманы Зулфия - дежурный редактор, Кестензины Зулфия - жууалы секретарыны орунбасары, Зеланы Лида - (1, 2-чи бетле), Гелланы Валентина - (3, 4-чи бетле) - корреспондент.</p> <p>Тиражи 2100 экз. Заказ № 1757 Багъаса 10 сомду.</p>	<p>РЕДАКЦИЈАНЫ ЭМ ПИТАКЛАНЫ АДРЕСИ:</p> <p>360000, Нальчик шахар, Ленин аты проспекет, 5. электрон почта: ebor_50@mail.ru</p>
--	--	--